

PRZYPOMNIENIE: 1769 -- 1920

Gdybyśmy po wojnie światowej mieli pełną, mimo potrojnej niewoli, świadomość narodową, myśl polska wzruciłaby się odrazu ku kresom zakarpaciem. Zajęcie Spisza¹⁾ było wstępnym krokiem do międzynarodowej zbrodni rozbiorów; tam skąd poszło rozdarcie, winno było rozpocząć się jednocześnie znowu, odbieranych ukaranym przez sprawiedliwy los zaborcom.

Niestety, ani zamożna samowiedza, ani napięcie woli zbiorowej za male w wielkiej chwili dziejowej, ani wreszcie nie odpowiadające wszystkim nagłym potrzebom granicznym pogotowie sily fizycznej, nie mogło podolać wówczas zadaniu najstuszniejemu, jakby się zdawało, w odrodzonym państwie.

Z powodu chwiejności, wprowadzonego podstępnie w błąd, rządu polskiego nie udało się próba zbrojnej reindykacji Spisza i Orawy.²⁾ Dopiero po kilku miesiącach wytrwał zabieg samej ludności, — wiernej, choć oderwanej od macierzy przed wiekami, narzuć imrowizowanej³⁾ co gorsza, niestrojonej dyplomacji naszej w stolicy i na konferencji — odyśkanie ziem południowych przynajmniej w granicach etnograficznych jako cel, możliwy do osiągnięcia.

Przeciwnicy Polski w tej sprawie, Czesi zdobyli silniejsze od nas stanowisko polityczne, bo w czasie wojny mogli, chcieli i potrafili umieścić zagadnienie swojej państwowości bez wahań po stronie zwycięskiej koalicji,⁴⁾ której zgodnie mimo opozycji wewnątrz kraju, opozycji pozornej, czy bardzo lojalnej, niewiedzącej na zewnątrz, służyły przede wszystkim jako pierwsi rzecznicy stosunków austriackich i węgierskich. Stąd ich dogodniejsza pozycja prawna, gdy omawiano w Paryżu los monarchii habsburskiej — skoro już przed cze-

rencją pokojową uzyskali zezwolenie na zajęcie prawie całego: ytorium nowego państwa, któremu wbrew przyjętym zasadom Wilsonowskim dano ziemie, zamieszkałe przez różne narodowości, nie pytane wcale, czy chcą doń należeć. Francja, najczulsza nam z grona zwycięzców — w imię swego ważnego interesu: straży nad Wisłą — chłodna jednak wobec dziwnego zapalu nie w porę do walki dwóch „orientacji” krajowych, nie ukrywanej na forum międzynarodowym, popierała bez zastrzeżeń Czechów, zwartych i proslolinijnych nawet przeciw Polakom, sojusznikom pożądanym i miłym, lecz kapryśnym:

Pierwotny plan zalatwienia sporów o Śląsk Cieszyński, Spisz i Orawę w drodze bezpośredniej ugody nie ziszcł się, Rada Najwyższa koalicji postanowiła więc dnia 27-go września r. 1919 ustalić los tych krajów przez plebiscyt, najmłodniejszy, choć nie nowy, ze sposobów stosowania złudzeń demokratycznych — po tyłu kłopotach i doświadczeniach wewnętrznych — także w delikatnej, niebezpiecznej dziedzinie międzynarodowych stosunków.

Mimo niedorzecznej — jak się wnet okazało — procedury plebiscytowej, postanowienie Rady Najwyższej zadowolilo nas — z pewnymi zastrzeżeniami co do Orawy, gdzie miały głosować wszystkie gminy powiatu trzebińskiego i namiestowskiego. Wielką jednak krzywdą Polski było oddanie Czechom Ziemi Czadeckiej a zwłaszcza podział Spisza. Tutaj plebiscyt miał odbyć się tylko w powiecie starowiejskim oraz w paru gminach powiatu kieżmarskiego, leżących na północny zachód od działu wód Dunajca i Popradu. Powiat luboński i całą dolinę Popradu, najbardziej polską na tych kresach, pozostawiono Czechom. Próbie głosowania poddać się

miały okolice o ludności mieszanej, której pomyślność gospodarcza zależała nadto od wspólnej administracji i odogodnej komunikacji z odciętymi częściami kraju.

Siarana rządu i delegacji polskiej w Paryżu) o zmianę dowolnego zarządzenia nie odniosły skutku. Nie mogła już — oczywiście — nic naprawić Międzynarodowa Komisja Plebiscytowa, gdy pod koniec stycznia r. 1920 przybyła do Cieszyna, jako organ wykonawczy koalicji, aby przyszykować i przeprowadzić głosowanie w sposób „szczerzy” i „lojalny”.

Wobec zaniechania plebiscytu czesko-polskiego głównie z powodu przebiegu wojny bolszewickiej, rozważania, czy byłyby „sprawiedliwe”, czy „wola” ludu mogłaby objawić się swobodnie i „szczerze” — przekraczają ramy niniejszego przypomnienia.

Historia, wydając — gdy przyjdzie czas — wyrok o tym etapie wiekowej walki o kresy zakarpacie — nie pominię lekczenia raczej przez swoich, niż obcych, sprawy spisko-orawskiej, uważanej niewiadomo dlaczego za drugorzędną wobec Śląska Cieszyńskiego, — zabiegów o samodzielnienie jej przez utworzenie osobnej bodaj Podkomisji międzynarodowej — błędów naszej części nainwnej agitacji; osądzi też zmarnowanie dyplomatyczne epizodu kijowskiego, — omieszkanie sposobności arbitrażu króla belgijskiego; powie wreszcie bez ogródki wszystko, co trzeba o rządzie i społeczeństwie czeskim — dla nauki przyszłych pokoleń obu narodów, które powinny całą poznać prawdę.

W najgorszej dla nas chwili wojennej, dnia 10 lipca r. 1920, przedstawiciel rządu polskiego wspólnie z min. czesko-słowackim oddał w Spaa⁵⁾ spór cieszyński i spisko-orawski mostarstwom do ostatecznego rozstrzygnięcia. Dnia 27 tego m. Czesi sprawę wygrali: Śląsk

WOJCIECH DREWNIAK

Jantek

(Ciąg dalszy) 3]

Nuu... ty się dziwisz, że ja zyd tobie to mówię, pomagam, ciebie poznaję. Takich jak ja lub ty zrozumie tylko biedny, podobny nam. Ty idziesz do wsi. Nu... ciebie wieś nie pozna, nie pozna, nie przypomni boś ty im nie potrzebny. Oni cię zbędą niczem, nu... ale ty przyjdź do starego Jankla. Będziemy razem pchać wspólną biedę, u mnie niezamieszkać, a ja sam, sam sierota bez nikogo.

Jantek słuchając tych słów zydą wspomnił sobie na swą niedzielę na robotcie, na obchodzenie się z nim nie zydów ale hrześcjan, nie obcych ale swych, z którymi razem pracowal i tży stanęły mu w oczach. Ten zyd nazywający go bliżnim, ozięający się z nim kałkaniem cnieba prawie że wyzbrabanym, przysięgając go do siebie jak nikt dotąd. Bliżni...

Wypiwszy kieliszek wódki i posilwszy się, zaczął Jantek wypytywać o

wieś. Rozmawiali dosyć długo o Kocajach, Dominach, Rzāsach, Blōskich i innych, tylko o Hance nie wspomnił ni słowa.

Bojaży i trwoga, że może usłyszeć straszne słowa. „Nu — i ona taka jak inni, zapomniała i poszukała sobie lepszę dolę...”, nie pozwoliły mu zapytać się zydą o nią. Ciekaw był okrutnie, a jednak bał się, bał — strasznie. Ciekawości i strach zmagaly się.

A jeśli zapomniła...? Co wówczas?

Na te pytania Jantek nie umiał znaleźć odpowiedzi. Jakaś zmore podobna do śmierci wstawala gdzieś z za pieca i szła prosto ku niemu, szczerząc głęby. zdawała się mówić:

„Pójdź z cię ukoję... uspokoję... pójdź...”

Jantek drżał cały jak osika, to blednął to czerwieniał na przemian.

A gdy zyje i pamięła... gdy czeka jak obiecała...?

Wówczas czarna mara nikła a jakaś dziwna radość, wesele i szczęście bilo z oczu tulaćca.

Te dwa uczucia trapiły i męczyły Jantka do tego stopnia, że musiał to

zauważyć zyd, bo zaniepokojony przystąpił do niego i zaczął wypytywać co mu jest.

Jantek wykręcał się jak mógł nie chcąc z bojażni powiedzieć Janklowi prawdy, jednakowoż myśl o Hance nie dawała mu spokoju. Im dłużej ją odpedzał tem ona bardziej i natarczywiej mu się nasuwała, aż wreszcie przemogła.

A co słychać w dworze — wykrękał jakby jednym tchem.

Wie dworze?... Nu — jak w dworze. Pan ten sam, rządcą tylko inny, bo tamten ma już swój majątek, już się dorobił. Nu...? Ale co ciebie to może obchodzić?

Nie Janklu — ja nie o to pytałem. Ja chciałem wiedzieć co... co... z Haniką — rzekł wyblady Jantek, któremu w tej chwili zdało się, że cała karczma kręci się wokolo niego, że ziemia usuwa mu się z pod nog.

Zyd zrozumiawszy o co chodził patrzył na niego dłużej — długo z współczuciem — jakby politykał cięnąc się mu tży — a wreszcie ujawny siwą jak śnieg brodę w ręce mówił jakby sam do siebie:

(Ciąg dalszy nastąpi)

Cieszyński przepolowiono; ze Spisza i Orawy otrzymaliśmy dwadzieścia kilka wsi i tyleż tysięcy mieszkańców; za święzym kordonem, dzielącym znowu ziemię naszą, zostało ćwierć miliona ślonej ludności polskiej, której nie przyznano nawet „praw mniejszości“, zastrzeżonych wszystkim innym narodowościom, wchodzącym w skład państwa czesko-słowackiego.

Paderewski, podpisując dnia 31 go lipca r. imieniem rządu iraktał, wyznaczając granice czesko-polskie według orzeczenia Konferencji ambasadorów, oświadczył uroczysto:

„Jest rzeczą mało prawdopodobną aby szlachetny cel Rady Najwyższej: położyć kres zatargowi, zapewnić normalne i przyjazne stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Republiką czesko-słowacką mógł być osiągnięty. albowiem decyzja, powzięta przez Konferencję ambasadorów wykopala pomiędzy dwoma narodami przepaść, której nie wypełnić nie zdoła.

„Jakkolwiek rząd polski szczerze pragnie wykonać całkowicie i lojalnie swoje zobowiązania, to nigdy mu się nie uda przekonać narodu polskiego, że sprawiedliwość stało się zadaniem. Świadomość narodowa silniejsza jest i trwalsza niż rząd(1)

W wieku XIV po przewlekłych sporach z Węgrami musieliśmy podporządkować sprawę kresów południowych ogólnym interesom państwa. Tak samo wypadło nam postąpić przed laty osiemnastu. Odklądając do lepszych czasów roszczenia, uzasadnione przyrodzoną granicą, oparte o lud odwieczny — polski po długiej niewoli, wierzylimy jak triumfujący wówczas, dziś tragicznie pogrzebiony, czeski mał stanu — w „Prawo moralne i społeczne,

sprawdzające się niemal bez wyjątków, według którego za każdy błąd, za każdą niesprawiedliwość polityczną trzeba ostatecznie zapłacić ściśle a nawet okrutnie.“]

Wyzyskanie naszych przejęciowych niepowodzeń wojennych, było błędem i niesprawiedliwością, ucisk zaś polityczny na zagrabionych Polsce ziemiach rwał się szaleństwem i zbrodni.

Dzisiaj, gdy polowa tych krzywd — naprawiona, kiedy nie złudna wchodzi wreszcie nadzieja zyciowego związku naszego z Czechami, nie pora powtarzać z pamiętników tegoż autora jakże trafnych i po kilkunastu zaledwie latach sprawdzonych słów o logice historii, karzącej politykę gwałtu i kłamstwa, o surowej za to pokucie...

Przypomnieć raczej trzeba drugą, jednako żywą sprawę graniczną — na Spiszu, Orawie i w Ziemi Czadeckiej.

Zakończenie jej sprawiedliwe ułatwić może obecnie zetknięcie przyjaciół polsko-słowacka, stwierdzonej oddawna tym, że właśnie uczeni pisarze szlachetnego sąsiada, odkryli i dokładnie wykazali polskości kresów zakarpaccich, tak, że stał się poniekąd duchowymi inicjatorami niedoszłego plebiscytu w r. 1920.

Sami Słowacy postanowili pod jaki

dach państwowy chcą się schronić — przez autonomię lub federację. Waży teraz los ich przyszłości. Rzeczą narodu polskiego pomódz im szczerze, równocześnie zaś — bez udziału obcych, bez waśni, ni krzywdy nieczyjej — ustalić nową wspólną granicę. I żyć w sąsiedztwie, coraz ściślejzym i bardziej serdecznym, w prawdziwej przyjaźni niczym przez wieki niezamaganej.“]

Jożef Diehl

1) Początek rozbiorów Polski jest żywą, nioną dostatecznie. Niedawno już rzecz wzięte historyi austriacki Karol Tschupplik w książce p. n. „Maria Teresza“ w tych słowach:

„Wytłecne polityki Austrii nakazywały jej dopuszczać do naruszenia suwerenności Polski, jednakże Józef przeprowadził w 1769 r., wbrew woli swej matki zaręczynic, że wojska austriackie wkroczyły do polskiego Spisza i obeszły go wraz z kilkoma powiatami pogranicznymi. Wprawdzie Austria miała na pozór uzasadnienie, że przed paruset laty Węgry zastawiły Spisz Polsce, ale było niewątpliwie, że krok Józefa stał się pierwszym naruszeniem integralności Polski. Fryderyk, który nie był wyzawcą linii historyczno-jurydycznych, powołał się na te małe niekonsekwencje austriackie, gdy Kaunitz oponuje przeciw wielkim planom Fryderyka. Dzieło finalizuje brat króla pruskiego Henryk, gdy udato mu się „pozyskać również zgodę carowej.“

Przekład z niemieckiego dra Andrzeja Za-wadzkiego, Warszawa, 1935, str. 336.

JOZEF z KAMERY (Ujanowicie)

Gawęda o dzisiejszych czasach.

Wielce Szanowna Redakcjo i Wy Kochani Czytelnicy i Przyjaciele „Głosu Podhala“!

Zmuszony jestem do Was się odezwać. A w jakiej sprawie i z jakiej racji może zapytacie? — O to zaraz jasno i otwarcie, szczerze po chłopsku wyłożę sprawę, a rację to sami mi przyznacie napewno.

Rzec się miała tak! Przed paru dniami udałem się w sprawie osobistej; co będę krył — w sprawie świadectwa ubóstwa, do kancelarii Zarządu Gminy zbiorowej w Ujanowicach, która się mieści w jakimś domu parafialnym o jednym kominie, bo drugi podobno wiat zerwał! To chyba nie gmina kancelariatyko jakieś biuro ministerialne myślę sobie, gdy weszł do środka. Istnie cačka, czystuśko, że na każdym sprzecznie można się przejeżdżać jak w lasurze, a szaf, stołów stółków i wszelkich książek dużych i małych do licha i trocha.

Myślę sobie gdyby po sto lat żyli wójt z tymi urzędnikami, to tych książek nie potrafił pomalować atramentem. Na jednej z większych szaf urzędnem takie ogromne a płaskie księgi, że mogły-

by służyć za materace do łóżek, gdyby miały sprężyny. Biedny ten woźny gminy, myśli sobie, gdy takich rozmiarów księgi musi po kilka razy dziennie zdejmuwać z szafy i z powrotem kłaść, ale młody jest i do tego wysportowany, to mu może dźwiganie nie szkodzi.

Oho! Znać dużą zmianę, krzyknąć człek prosty jak ja, gdy znajdzie się w obecnej kancelarii gminy zbiorowej. To nie tak jak dawniej, przed kilku laty bywało w jednostkowych gminach, gdzie pisarz musiał urzędować gdzieś na piecu w ciśnie, o jednym oknie do połowy zasłoniętej izdebecznie razem z królikami i innym czwór lub dwunożnymi ze skrzydełkami boskami stworzeniami, ale nie urzędnikami samorządowymi. Dawniej w gminnej kancelarii na ścianach i u sifitu wisiały pająki ze swymi ścianami, a dziś widać pełno obrazów, świętych i nieświętych, krzyż z wizerunkiem Chrystusa, kilka map i różnych wykresów, nawet maszynek „pisarską“ widać w kącie, to też gdy prosiak znajduje się w takich ślicznościach, trochę zaruż przylgnie, ale zaraz odzyskuje pełnię rozumu, gdy do niego odezwie się sie-

dzący przy stole, pod oknem młody, inteligentny pan dźwięcznym i słodkim głosem: „W jakiej sprawie?“ O ludzie! — wtedy się gada śmiało i otwarcie, bo się czuje i widzi, że to nie kancelaria przedwojenno „C. K. becyrku“, gdzie za byle głupie powiedziane słowo przez prosiaka można się było znaleźć za drzwiami a nawet pod schodami. Dzisiejsze kancelarie gmin zbiorowych, po mimo że mają wygląd jakichś biur wojewódzkich lub starsościńskich, bo za pełnione są lśnianymi meblami i stosami papieru, to nie dawne c. k. kancelarie ani coś temu z systemu zaborkowego podobnego, lecz przysłań dla każdego, czy to frochle nieśmiałego i głupego, czy to obitego w świecie czteka, czy też inteligenta. Każdy śmiało wchodzi w swojej czy też czyjej sprawie, z prośbą czy zalem w sprawie sąrwaruku, zastępcze służby wojskowej i innych tak licznych sprawach, bo marnego słowa nie usłyszysz za nic. A i z ciekawości można zaglądnąć, popatrzyć poprosić o dziennik ustaw czy wojewódzki do przegładnięcia, tylko trzeba być śmiałym i ciekawym. Kto nie wierzy, niech co rychlej się przekonano, bo mógłby mnie pomówić, że cyganie.

C. d. n.

1) Dnia 22 stycznia roku 1919 byłem wraz z delegacją górali zakopiańskich u Naczelnika Państwa, Józefa Piłsudskiego. Z powodu nieobecności na skutek złego w tym dniu stanu zdrowia Kazimierza Przerwy-Tetmajera, założyłem „Narodowego Komitetu Obrony Spisza, Orawy i Podhala” i przewodniczącemu naszej delegacji, przemówiłem jej imieniem, prosząc o wyjaśnienie, dlaczego oddziały wojska naszego opuściły zajęte części Spisza i Orawy. Piłsudski oświadczył nam: „Rząd Morawcewskiego powolił się w tej sprawie na rozkaz Focha, który musiał tem wykonać”. Na zapytanie dalsze, dlaczego rząd nie sprawdził, czy rozkaz, przesłany via Budapest, pochodził istotnie od Focha — Naczelnik Państwa nie dał odpowiedzi.

2) „Echo Tatrzańskie”, t. 1919, n. r. 1, str. 4 (komunikat P. A. T.) i n. r. 2, str. 4, Kazimierz Przerwa-Tetmajer: „Narodowy Komitet Obrony Spisza, Orawy i Podhala”, ilustrowany Kurjer Codzienny”, t. 1938, n. r. 278, str. 4, Ks. dr Ferdynand Machay: „Czy miałem zgiąć całą Polkę?” i n. r. 280, str. 5, Zygmunt Lasocki: Sfalzowane polecenie Marszałka Focha w sprawie ewakuowania Spisza i Orawy.”

3) P. Przede wszystkim pamiętając Benezsa pod 7) wymienione i Masaryka: „Souvenirs du temps de guerre” (recueillis par Karol Capek, traduits du tchèque par Madeline Dawid) — „Revue des deux mondes”, 15 janvier, 1936, p. 352—383.

Godną uwagę jest także praca: Madeline Levée: „Les précurseurs de l'indépendance tchèque et slovaque a Paris”, Paris, 1936.

4) Stanisław Koziński: Sprawa granic Polski na konferencji Pokojowej w Paryżu w roku 1919”, Warszawa, 1921 str. 98—112.

5) Władysław Grabski: Dwa lata pracy u podstaw państwowości naszej”, Warszawa, 1927, str. 95—97 i Władysław Sikorski: Polska

i Francja w przeszłości i dobie współczesnej,” Lwów, 1931, str. 103.

6) W przedkładzie Kazimierza Smogorzewskiego w n. r. 211 „Gazety Warszawskiej” z 4 sierpnia r. 1920.

7) Edouard Benez: Souvenir de guerre et de revolution,” Paris, 1928, t. I, p. 562—563.

8) Na zakończenie uwag niniejszych, podaję kilka zdań z rozprawy historycznej Teodila Emilia Modelskiego: „Spory o południowe granice diecezji krakowskiej od strony Spisza (w XIII—XVIII)”, wydanej w r. 1928 nakładem Muzeum Tatrzańkiego w Zakopanem z nakładem księm. Mianowskiego w Warszawie.

9) Spór ten — „w przyszłości w tej lub innej formie nie wyłoni się znova, przesadzać trudno. Zarodek jego tkwi w odległej przeszłości i powstał wśród nigdy nieuregulowanych stosunków granicznych, zgodnych z przyrodzonymi warunkami życia państw i narodów” (str. 5).

10) „Rok 1920 dopiero przyniósł Polsce maly obszar na północ od Magury nad Dunajcem i Białką tj. północno-zach. część powiatu starowiejskiego z 13 wiami. Pretensje Polski co do Jaworzyni, pokrywające się niemal dosłownie z częścią linii Prota z roku 1932 grzebiat Tair wodnozielny aż do Magury, jak wiadomo — zostały nam zaprzeczone.

11) Z najdawniejszego posiadania polskiego do XIII, względnie do początku XIV w., odżyłała Polska w 1920 roku maly strzęp tylko z 13 wiami, a z późniejszego starostwa spiskiego ani piędzi ziemi.

12) „Linia graniczna Prota, jako linia graniczna kościelna nie weszła nigdy w życie z powodu stosunków politycznych. Pozostała tylko w wspomnieniu dziejowym i świadwem rozstrzeżenia i pretensji polskich do dawnego obszaru polskiego w Zamagórze i nad Popradem” (str. 112 i 113).

pieniądze: proszę bardzo wypłacać wszystko, czego się od nas żada.”

Było to jedynie racjonalne i mądre stanowisko.

I miało też i swoje ogromnie dalsnie następstwa.

Bo w tym samym dniu, w którym europejski konflikt wojenny został zażegnany — ci płochliwi wkładcy poczęli się znów zjawiać przed kasami instytucji oszczędnościowych i składać wycofane przez siebie wkłady...

— „Cóż bowiem — słusznie wnioskuję w swym publicznym oświadczeniu dyrektor obrotu pieniężnego min. skarbu p. Domaniewski — ma czynić wkładca z podjętymi pieniędzmi? Czy ma je stale nosić przy sobie lub chować w szafaladzie? Czy może ma kupować niepotrzebne dla siebie przedmioty?”

Bo już przecież ogół wkładców od od dawna doszedł do przekonania, że „tezauryzacja” gotówki, lokowanie jej do pożyczek i innych skrytek, wycofanie pieniądza z obiegu gospodarczego — jest największym nonsensem, kapitalnym głupstwem.

90 procent wkładców zostało się w instytucjach oszczędnościowych, gdy dokonywały się w Europie zabiegi nad zażegnaniem konfliktu wojennego. Ledwo 10 procent podjęli strachliwy — głupcy.

Dziewięć dziesiątych ciulaczy zachowało spokój. Tylko jedna dziesiąta uległa psychozie.

I dziś ten niewielki odsetek wkładców nie bez rumieńca zawstydzenia staje przed okienkami kasowymi i prosi o przyjęcie ich wycofanych pieniędzy...

Spośród doświadczonych, jakie pozostawili w ostatnich tygodniach, są te dziecie 300 milionów złotych, które odbywają drogę z kas oszczędnościowych do portfli i kieszeni — i z powrotem do kas, bardzo charakterystyczne.

Dowodzą one: zarówno Bank Polski jako regulator obiegu pieniądza, zarówno publiczne i prywatne instytucje oszczędnościowe, zdaly doskonale egzamin w tych tygodniach, kiedy 10 proc. wkładców dało się uwieść psychozie. Lecz i niemniej doskonale zdalo egzamin to nasze społeczeństwo, które powierzywszy 2 miliardy 700 milionów instytucjom oszczędnościowym, ani nie myślało o ich wycofaniu, z całym spokojem i zaufaniem wierząc, że Polska zdierzy swym zadaniami i swym zobowiązaniem.

To sobie z dumą i radością dziś powieźcieć musimy.

Panikarze przynoszą pieniądze.

Ostatni bilans Banku Polskiego — za pierwszą dekadę października t. j. od 1 do 10 bm. — stwierdza, że w tym czasie zmniejszył się obieg banknotów o niemal 87 milionów złotych.

Fakt ten ma swoją wymowę, jest symptomem bardzo charakterystycznym i wymaga wyjaśnienia.

Otóż w drugiej połowie września wzrósł u nas obieg banknotów, wzrósł o przeszło 350 milionów złotych.

Było to następstwem wycofania wkładców z rozmaitych instytucji oszczędnościowych. Z banków prywatnych wycofali wkłady około 100 milionów zł., z PKO, KKO, itd. około 200 milionów zł. Instytucje te były za tym zmuszone wykorzystywać w silnym stopniu kredyty w Banku Polskim, a ten znów puścić w obieg banknoty w sumie odpowiednio wyższej niż poprzednie.

Ten wzrost obiegu banknotów skończył się jednak niabawem, był zjawiskiem wybitnie przejściowym. Wkłady poczęły w pierwszych dniach października zjawiać się w instytucjach oszczędnościowych, by z powrotem lokować w nich te pieniądze, które wycofali we wrześniu. A tym samym nasza instytucja emisyjna, Bank Polski, zdolała w ciągu pierwszej dekady października zmniejszyć obieg banknotów o niemal 87 milionów zł. — a zapewne w ciągu najbliższych tygodni zmniejszy ten obieg banknotów jeszcze bardziej wydalnie.

Tak się przedstawiają dzieje tego zjawiska przejściowego, jakim było wycofanie z instytucji oszczędnościowych

300 milionów zł., zwiększenie odpowiednie obiegu banknotów, a niabawem tłumne zjawienie się wkładców przy kasach instytucji oszczędnościowych, a tym samym i możność zmniejszenia obiegu banknotów.

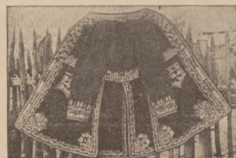
Między 15-ym września a 30-ym gdy do kas instytucji oszczędnościowych zgłaszali się wkładcy — wycofali oni, jak powyżej zaznaczyliśmy, 300 milionów złotych.

Jest to stosunkowo niewiele. Bo wkłady w tych instytucjach wynoszą około 3 miliardów zł. Więc 10 procent odpłynęło w ciągu tych 2 tygodni, kiedy europejski konflikt wojenny zdawał się nieuchronny.

90 procent wkładców było wtedy zupełnie spokojnych o swoje pieniądze, a tylko 10 procent płochliwych zgłosiło się po ich odbiór...

Nie stawiano im też żadnych przeszkód. Nasza główna instytucja emisyjna, a też i nasze instytucje oszczędnościowe stanęły na jedynie racjonalnym stanowisku, że ograniczenie wypłacania wkładców jest rzeczą absolutnie niecelową — i że jedynym sposobem uspokojenia wkładcy jest wypłacanie wkładów w pełnej wysokości.

— „Stanowisko nasze było jasne i wyraźne, — stwierdził w wywiadzie prasowym prezes KKO. min. Dolanowski. — Mamy poruczone pieniądze wkładców, dyspozycja tymi pieniędzmi należy do wkładców, z jakichkolwiek przyczyn chcą oni w tej chwili otrzymać swoje

KAFTAN PODEGRODZKI.

Na froncie wyborczym

OBYWATELE WYBORCY z Nowosądeckizny i Nowotarszczyzny!

W najbliższym już czasie, bo oto dnia 6-go listopada przystępujemy w całej Rzeczypospolitej do niezmiernie ważnego aktu: wyboru naszych reprezentantów parlamentarnych.

Nie potrzebujemy dodawać, że w tym niezmiernie ważnym akcie politycznym — musimy wziąć swój udział. Bezspornie, że dotychczasowa ordynacja wyborcza ma bardzo wiele luk i

wad, zmiana jej jednak zależy właśnie od... nowych naszych reprezentantów. Przeto nie jest rzeczą obojętną, kogo w dniu 6-go listopada zaszczytnym naszym zaufaniem!

OBYWATELE WYBORCY!

Obowiążkiem a i prawem naszym jest wybór obywateli godnych, wartościowych i pracowitych — obywateli, którzy nie tylko o swój mandat dbać będą — ale przede wszystkim zainteresują się

swym postannictwem. A postannictwo to wielkie i ważne, szczególnie dziś, w momencie oczekiwanych zmian ordynacyjnych, postannictwo, które obok interesu Państwa musi mieć bezwarunko

wo na celu: interes zwykłych, małych i nie mających poparcia ludzi!

Wybieramy zatem: przyszłych posłów, którzy odpowiadać muszą naszym obywatelskim wskazaniom! A więc:

amiętajcie, że dnia 6-go listopada br. jak najliczniejszymi głosami, wyjść muszą z urny wyborczej, odpowiadając w całej pełni swym przyszłym zadaniom:

w Nowosądeckiznie:

p. Stefan Lgocki

p. Jakub Bodziony

w Nowotarszczyźnie:

p. Jakub Bodziony

p. Stefan Lgocki

Okręg wyborczy 86 reprezentuje dwa powiaty: nowosądecki i nowotarski. Jest więc rzeczą najzupełniej słuszną, aby zarówno Nowy Targ, jak i Nowy Sącz — a więc dwie stolice: skal

nego i szerokiego Podhala — zdobyły po jednym mandacie poselskim! Musimy jako szczerzy Podhalanie-wyborcy, dbać o to, aby uzgodnić nasze wspólne interesy i w porozumieniu wzajemnym

wprowadzić w dniu 6-go listopada br. tj. w dniu wyborów do naszej Najwyższej Reprezentacji: dwu naszych kandydatów pp.

Jakuba Bodzionego i Stefana Lgockiego
z Nowego Sącza z Nowego Targu

Sylwetki naszych kandydatów.

JAKUB BODZIONY

kierownik 4. klasowej szkoły powszechnej w Chelmcu, pod Nowym Sączem urodził się dnia 24 maja 1886 r. w Świątyniu powiat Nowy Sącz. Do szkół niższych uczęszczał w Nowym Sączu, do Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie i Starym Sączu, gdzie też zdał maturę. Służbę nauczycielską rozpoczął w 1907 r. pełniąc ją przez cały czas w gminach powiatu nowosądeckiego.

Pracując jako nauczyciel nie zapomina p. **Jakub Bodziony** o pracy społecznej i oświatowej w rolnictwie; jest bowiem On dziekiem ludu, obeznanym praktycznie od pierwszej młodości z rolnictwem i dziś jeszcze obok swego zawodu, pracującym na tej niwie jako gospodarstwo rolne. Stąd od zarania swej pracy jest działaczem oświatowym w Kółkach Rolniczych, prowadzi szkółkę drzew owocowych, pszczelnictwo, urządza i organizuje obchody narodowe, przedstawienia, odczyty i t.p. dla ludu. Pracuje również dzielnie w zakre-

sie samorządu, będąc od r. 1920 członkiem jedn. Rady Gminnej, członkiem zarządu i przew. O. T. R., członkiem Rady Nadzorczej Składnicy Kółek Rolniczych, członkiem Zarządu O. Str. Poż., członkiem Komisji Szkoły Rolniczej w Podegrodziu i t. d. i t. d.

Od r. 1932 piastuje p. **Jakub Bodziony** godności w Samorządzie Powiatowym, będąc kolejno członkiem: T. Wydz. Pow., Rady Powiatowej, Powiat. Komisji Rolnej, Rady Nadzorczej K.K.O.pow. nowosądeckiego i t. d. W pamiętnym okresie powodziowym, jako przewodniczący sekcji gospodarczej Kom. telu Pomocy Powodźnikom w N. Sączu daje się poznać ludności jako pełen serca i energii przyjaciel i opiekun ludzi nie szczęśliwych.

P. Jakub Bodziony pracuje szereg lat politycznie i przoradowo, jest doskonałym organizatorem i mówcą. Ucieleśnia też w sobie rzadki typ: chłopca i rolnika, z urodzenia i zamieszkania, inteligenta z wykształcenia i pracy zawodowej. Stąd p. **Jakób Bodziony**

reprezentuje znakomicie i wieś i miasto bo potrzeby i życie tych obu wzajemnie się uzupełniających ośrodków zna dosko. nale. Nic też dziwnego, że w roku 1935 dnia 8. września przynajmniej większość głosów (40.593) wobec 15.831 głosów drugiego kandydata) zostaje wybrany posłem z Okręgu 86. (N. Sącz — N. Targ)

W Sejmie interesuje się b. p. poseł **Jakub Bodziony** sprawami rolnictwa, nauczycielstwa i t. d. i t. d. On też przeprowadza sprawę obwałowania Dunajca od lewego brzegu, doprowadzając do pozytywnych uchwał i pierwszej fazy prac pomiarowych. Nie spoczywa też na laurach, nie urzęduje w Warszawie, ale jeździ stałe w teren, by informować i być informowanym. Stąd chwalebny kontakt z swymi wyborcami.

Pan Jakób Bodziony jest odznaczony Krzyżem Zasługi.

*Dnia 6-go listopada
wszyscy
do urny wyborczej!*

STEFAN LGOCKI

wójt gminy zbiorowej Łopuszna, powiatu nowotarskiego urodził się dnia 23-go stycznia 1894 r. w Wolicy, powiatu bocheńskiego. Gimnazjum św. Jacka kończy w Krakowie, studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Wielka wojna czyni z p. Stefana Lgockiego żołnierza! Od roku 1914—1920 jest on w wojsku, a to w Legionach (3 p. p. leg.) a następnie w Wojsku Polskim (3 p. p. leg. i 2 p. s. p.) gdzie odznacza się nadzwyczaj wybitnie uzyskując najwyższe nieomal odznaczenia wojenne: Virtuti Militari, Krzyż Niepodległości oraz Krzyż Walecznych.

Do pracy samorządowej przystę-

puje p. Stefan Lgocki w roku 1935, a sprawuje ją jako wójt gminy wprost wzorowo. Nie obcy Mu żaden teren pracy społecznej, czy jest nim Towarzystwo Rolnicze, Ochotnicza Straż Pożarna, Związek Strzelecki czy Młodzież Ludowa! Wszędzie potrafi On swoją energią i zdolnością organizacyjną dawnego, dzielnego żołnierza osiągnąć najcenniejsze wyniki pracy.

Pan Stefan Lgocki jest rolnikiem i działaczem znanym i cenionym przez wszystkich, bez względu na zapętrywania polityczne. Dowodem tego niechaj będzie to, że na Kolegium Okręgowym uzyskał największą ilość głosów i to nawet głosów opozycjonistów.

Za pracę w służbie cywilnej odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu. Wydz. I. l. S. 1/1933/159

W sprawie konkursowej do majątku dłużniczki Włociańskiej Spółdzielni Kredytowej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w „Ilikwidacji w Nowym Sączu.”

— Sąd Okręgowy w Nowym Sączu za—wierza po myśli § 99 ustawy o spółdzielniach przedstawiony Sądowi w dniu 20 kwietnia 1938, przez Zarządcę masy konkursowej adwokata Aleksandra Baczynskiego w Nowym Sączu obrachunek dopłat, które członkowie Spółdzielni w granicach przyjętej odpowiedzialności dodatkowej i w stosunku do deklarowanych udziałów mają wnieść na pokrycie niedoboru do dni 14-tu od dnia ogłoszenia zatwierdzenia obrachunku dopłat pod rygorem egzekucji do rąk Zarządcy masy konkursowej.

Uchwałę o zatwierdzeniu obrachunku dopłat wolno interesowanym przegłądać w godzinach urzędowych w Sekretariacie Wydziału I-go Sądu Okr. w Nowym Sączu, sala Nr 108 II. p.

Nowy Sącz, 31 sierpnia 1938.

OBWIESZCZENIA LICYTACYJ.

II. Km. 1206/36, 966/38.

Komornik Sądu grodzkiego w Wadowicach rewiru II na podstawie art. 602 podaje do publicznej wiadomości, że dnia 7. listopada 1938. o godz. 8-ej rano w Przybradzu (nie później jak w dwie godziny po oznaczonym czasie) odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości należących do: Czesława i Aleksandry Smolarskich w Przybradzu składających się z: jednego samowaru mosiężnego dużego, dwóch samowarów mosiężnych mniejszych, dwóch świeczników melalowych białych, dwóch talerzy na owoce wiszących na ścianach, maszyny do czarnej kawy.

Ruchomości powyższe oszacowane będą w dniu licytacji — oraz ruchomości składających się z: bryczki na resorach, bryczki jednokonnej, biurka amerykańskiego, zegaru szafkowego W. Bojarskiego, psychy z 3-ma lustrami jasne, obrazu Chlebusa „Pastierz z owcami” obrazu Hajdukiawicza „Dziki” i „Polowanie” 3 macior prośnych, 10 małych proszą oszacowanych na łączną kwotę 1090 zł — zajętych na rzecz Heleny Makielowej w Zakopanem.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Komornik,

Km. 950/38 — 470/38

Komornik Sądu Grodzkiego w Brzesku Czapkiewicz Stanisław mający kancelarię w Brzesku, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości że dn. 14. listopada 1938 r. o godz. 12 w Dziezianianach odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości, należących do Jona i Midli Orau, składających się z drzewa budowlanego i opalowego, urządzenia domowego, narzędzi gospodarskich i krowy czerwonej, oszacowanych na łączną sumę złotych 618.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Brzesko, dn. 18 października 1938

Komornik

Program na przyszłość (Wywiad z naszymi Kandydatami).

Korzystając z obecności p. wójta z Łopusznej Stefana Lgockiego* kandydata na posła z okręgu 86 w Nowym Sączu i równoczesnej obecności b. posła p. Jakóba Bodzionego — zdołaliśmy uzyskać od obu kandydatów interesujący wywiad, dotyczący ich ewentualnego programu poselskiego, na okres najbliższej kadencji, świadczący nie tylko o jednolitości, ale i nad to o dużym zmyśle społecznym obu wymienionych kandydatów.

Przed wszystkim zaznaczyć musimy, że odbywający wywiad z dwoma Szanownymi Kandydatami, nasz redaktor stwierdził najzupełniej zgodność poglądów obu naszych kandydatów i rozmówców, którzy jasno i wyraźnie określili swój wspólny program, który mają zamierzać poprzeć i przeprowadzić na wydziale pozytywnego ustosunkowania się do nich naszego społeczeństwa.

Na pytanie naszego redaktora, jakie sprawy uważają nasi Kandydaci za najważniejsze i jakim zagadnieniom na terenie Sejmu, mają się zająć poświęcić uszyliśmy następujące uwagi:

Bezspornie najważniejszym na przyszłość zagadnieniem dla nowych naszych reprezentantów będzie zgodne zresztą z zapowiedzią P. Prezydenta R. P. zmiana ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, która winna zostać opartą na bardziej demokratycznych podstawach i musi zapewnić wszystkim warstwom udział

w wyborze reprezentantów do Sejmu i Senatu.

W zakresie gospodarczym należy przebudować ustrój rolny i oddać inicjatywę gospodarczą w ręce prywatne. Rolnictwu i rzemiosłu należy przyjąć z pomocą, a to w formie odroczenia i uruchomienia długoterminowego kredytu, z oprocentowaniem odpowiadającym jednak możliwościom włościąmskim i mieszczańskim. Kredyt ten winno się skierować na drogę: inicyjatywę gospodarczych, rolnych, podniesienie warsztatów rzemieślniczych, wiejskie spłaty rodzinne i chałupniczość. Łączy się z tym oczywiście konieczność ostatecznego uregulowania cen artykułów przemysłowych.

Poza stronę materialną interesują się p. Kandydaci i stroną moralną szerokiej warstw, obiecując starać się o udostępnienie wszelkich szkół ludności rolniczej i ubogiej.

„Gospodarcze podniesienie regionu podhalańskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia i letnisk, no i troska o przywrócenie... istotnego samorządu” — oto nasze zadania kończą nasi Rozmówcy.

K.

Ogłoszenie kandydatur.

P. Przewodniczący Okr. Komisji Wyborczej Nr. 86 ogłosił w dniu dzisiejszym plakatami nazwiska kandydatów na posłów, a to w następującym porządku: 1] Stefan Lgocki, lat 44, rolnik w Łopusznej, 2] Jakub Bodziony, lat 52, kierownik szkoły w Chelmcu Polskim, 3] Wojciech Siuły, lat 48, adwokat w Czarnym Dunajcu 4] Jan Kobo dziński, lat 41 handlowiec w Nowym Sączu, 5] Michał Kurowski, lat 44, rolnik w Gaboniu.

Jak z powyższego wynika wycofał się kandydaty pp. mgr Franciszek Cwikowski, adwokat, i N. Chelmecki, rolnik.

Ogłaszajcie się
w Głosie Podhala!

CHRZĘŚCIJAŃSKA FABRYKA

MOD GAZOWYCH I CEMENTU OWOCOWYCH

SADECZANKA

POLECA

swę znakomite i szeroko znane, na najlepszych sokach owocowych przyrządzane wyroby.

Dostawa na zabawy, dancingi i t.p.

Dzieślewski Zygmun
Nowy Sącz, Pańciszuwaka 22

Naczelný Wódz na wyzwolonych ziemiach.

Łudność Śląska Cieszyńskiego w regionalnych strojach ludowych w Łomie Górnej, podczas powilania Naczelnego Wódza.

Obszar polskiego zasięgu językowego na Spiszu, Orawie i w Czadeckim.

Wobec rosnącego zainteresowania społeczeństwa polskiego sprawą Spisza Orawy i Czadeckiego podaje się tu dane dotyczące polskiego zasięgu językowego, na tych ziemiach, oparte na ściśle naukowych podstawach. Na Spiszu, po przyłączeniu w r. 1920 małego skrawka powiatu Starorwabskiego, obejmującego 13 gmin z ludnością 8 500 dusz, pozostało na obszarze Spisza 37 gmin czysto polskich z przeszło 20 000 mieszkańców. Obszar zwartego zasiedlenia polskiego obejmuje resztę powiatu Starorwabskiego z gminami: Stara Wieś, Golembark, Lechnica, Leńnica, Szwabę Wyżną i Niżną, Haligowce, Maciaszowce, Frankowa, Frankówka, Hianuszowce, Gibel, Hawka Rychwałd, Hagi, Relów, Jezerskie; w powiecie Starolubelskim gminy: Stara i Nowa Lubowia, Drużbaki Wyżne i Niżne, Łackowa, Forbesy, Kołaczów, Podasadek, Plichów, Kacze, pół Mniszka i Oranastowa; w powiecie Kietzmarskim gminy: Jaworzyna, Zdział, Lendak, Wyborna, Kryg, Stowiańska Wieś, Jurskie, Krzyżowa Wieś i Mały Stawków. Oprócz tych czysto polskich gmin znajduje się na obszarze Spisza pewna ilość osad z przewagą ludności niemieckiej bądź łemkowskiej (ruskiej), i te jednak gminy, jak Podolinie, Kietzmark, Oniazda, Biała Spiska oraz wieś Toporec, Rakusy, Folwark, Holumnica, Osiumnia, mają znaczny niereż przeważający procent ludności polskiej.

Na Orawie przyznany został Polsce

w r. 1920 skrawek wschodni z 12 gminami, liczący około 15 000 dusz. Przeszło drugie tyle ludności polskiej osiadł pod Babią Górą i Piłskiem w zwartej masie w powiecie namiestowskim zamieszkuje 10 gmin: Herducka, Nowoć, Mułne, Wesole, Sihilne, Polhora, Rabca, Rabczyce, Olodówka i Sucha Góra.

Ziemia Czadecka, przypierająca na południu do Śląska Cieszyńskiego, należy również do polskiego obszaru etnicznego, jakkolwiek język tej ludności na zachód od Czacy uległ w ostatnich dziesiątkach lat dość znacznemu zesłowaczeniu. Są to wsie: Rakowa, Zakopce, Staszków, Oleśna, Podwyżsoka, Turzówka, Wysoka, Maków. We wschodniej części tej ziemi, położonej w kącie między Śląskiem a ziemią Żywiecką, mówi lud czadecki czystą piękną gwara polską, a to we wsiami: Skaliste, Czarne, Świerczynowiec i Oszczaźnica. Ludność miasteczka Czacy jest językowo mieszana (polsko-słowacko-żydowska).

Poza tym obszarem zwartego zasiedlenia polskiego znajduje się na Słowacji cały szereg wysp językowych większych i mniejszych, stanowiących enklawy polskie wśród ludności słowackiej. Liczbę mieszkańców w tych rozproszonych wysepkach polskich ocenić można na co najmniej kilkanaście tysięcy.

GŁÓWNY KOMITET POMOCY DLA SPISZA, ORAWY I CZADECKIEGO W KRAKOWIE

Kraków, Rynek Gł. 22. — Telef. 161-8

Nowy przewodnik po Rabce i okolicy.

Rabka i okolica oraz krótki przewodnik po Beskidzie Wyspowym i Górcach — Kraków 1938 roku — nakład Zakładu Zdrojowego w Rabce — oto tytuł nowego przewodnika, o objętości 123 str., formatu kieszonkowego, do którego oprócz liczących, ładnych i rzeczowo dobranych ilustracji dołączona jest orientacyjna mapa turystyczna oraz dokładny plan samej Rabki, a którego

autorami są pp. mgr. E. Nawratil i mgr. Cz. Trybowski, współpracownicy Studium Turystyki U. J. w Krakowie.

Omawiane wydawnictwo rozpada się na 3 części: w pierwszej potraktowano ogólnie warunki przyrodzone całej okolicy jak położenie, klimat, krajobraz dając ludność z jej zajęciami i zwyczajami; część druga zajmuje się szczegółowo samą Rabką, podając ciekawy rys

historyczny tej miejscowości, a dalej wszelkie informacje niezbędne dla tamtejszych przyjeźdźców. Część trzecia to właściwy przewodnik, w którym podał autorzy w sposób ścisły i zwięzły możliwości wycieczkowania po sąsiednim Beskidzie Wyspowym i Górcach nie omijając także turystyki zimowej.

(Zaznaczyć należy, że szczególną wartość ma część przewodnika, obejmująca Beskid Wyspowy, gdyż dotychczas była ta część Beskidów Zachodnich zupełnie pominięta w literaturze turystycznej).

Załączona mapa turystyczna ułatwia w znacznym stopniu orientację w terenie. Zależy nowego wydawnictwa jest dołączenie planu Rabki, wykonanego przez samych autorów, a zaopatrzonego w spis wili, pensjonatów i urzędów który niewątpliwie odda wielkie usługi rzesom kuracjuszy.

Całość pod względem estetycznym jest bez zarzutu, a z uznaniem należy podkreślić zmuśną pracę autorów powyższego wydawnictwa, które po wyczerpaniu broszury St. Borkowskiego „Rabka i okolica” wypełniło znowu jedną z luk w polskiej literaturze przewodnikowej i które z radością witają zarówno sferę naukową jak i sferę kuracjuszy i wycieczkowiczów.

Z ziemi gorlickiej

WYBORY DO SEJMU I SENATU

Zarządzone wybory do Sejmu i Senatu, budzą w powiecie gorlickim coraz większe zainteresowanie. Powiat gorlicki został podzielony na 70 obwodów wyborczych do Sejmu i 9 obwodów wyborczych do Senatu.

Na Zgromadzeniu Okręgowym w Jasle, odbytym dnia 13 października br. wybrano następujących kandydatów: z okręgu wyborczego Nr. 85 (powiatów Jasło, Gorlice i Dębica) 1) Jan Henryk Jedynek, inż. Rolnictwa z Dębicy, 2) Dr Bolesław Pikusa, podpułkownik dypl. z Warszawy, 3) Jan Madejczyk, wójt i rolnik z Jasła, 4) Andrzej Kwasowski burmistrz miasta Gorlic, 5) Władysław Rybczyk, rolnik i wójt z Biecza, 6) Józef Burda, em. kpt. i wójt ze Skolyszyna pow. Jasło.

Obóz Zjednoczenia Narodowego przystąpił do szerokiej akcji propagandowej w powiecie z udziałem kandydaturą do posłów, urządzając szereg zebrań i zgromadzeń przedwyborczych. Nadmienić należy, że w Zgromadzeniu Okręgowym w Jasle wzięło udział m. i. 15 delegatów O. Z. N., powołanych przez wyborców na zasadzie art. 33 Ordynacji wyborczej, z czego 6 z powiatu gorlickiego.

PRZYŁĄCZENIE ŚLĄSKA ZAOLZANSKIEGO do Macierzy było uroczyste obchodzone na terenie powiatu, zwłaszcza w Gorlicach i Bieczu. W obu tych miastach odbyły się masowe zgromadzenia pod gółym niebem, przy udziale kilku tysięcy osób, a na zakończenie był się apel i defilada ochotników Legionu Zaolzańskiego. Podkreślić należy, że w krótkim czasie zgłosiło się do

Budowa zapory wodnej w Roznowie

Budowa zapory wodnej w Roznowie jest niewątpliwie jednym z wymownych faktów, jak Rząd Rzeczypospolitej realizuje konsekwentnie powzięty plan uprzemysłowienia kraju, by w ten sposób stworzyć wielką mocarstwową Polskę. Zdjęcie przedstawia obecny stan budowy, przy której pracuje przeszło 2000 robotników.

browalnie do Legionu Zaołańskiego. około 400 ochotników z powiatu golo-wych do walki o wyzwolenie przastarzej ziemi śląskiej.

„DZIEŃ REZERWISTY” w GOR-LICACH. Dnia 15 października br. jako w „Dniu rezerwisty” staraniem Koła Związku Rezerwistów w Gorlicach odbyła się przy licznym udziale członków wieczornica w sali „Rodziny Urzędniczej” w Gorlicach, a w niedzielę 16 bm. strzelanie konkursowe na strzelniczy P. W. i W. F. w Bieczu.

UKONSTYTUOWANIE SIĘ KOMITETU POMOCY ZIMOWEJ. W u-biegłą środę odbyto konstytuujące posiedzenie Powiatowego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym w Gorlicach. Przewodniczącym Komitetu został wy-brany jednogłośnie p. dyr. Inż. Adam Kowalski z Glinika Mariampolskiego — zastępcami: dyr. Inż. Marczał, adwokat Dr. Gumulka i em. kpt. Janrowicz — przewodniczącym sekcji propagandowej burmistrz Kwaskowski, sekcji zbiorkowej kpt. Jamrowicz, sekcji rozdzielczej p. Goldman, a sekcji zapracowania Inż Muszyński. Wreszcie na stanowisko przewodniczącego komisji rewizyjnej zo-stał powołany p. Tenerowicz.

Komitet ustalił program pracy i po-stanowił przystąpić do swych czynności już od dnia 1 listopada br.

Z ziemi ujanowickiej.

AWANS Ks. PROBOSZCZA. Pro-boszcz ujanowicki ks. kan. Bernardyn Dziędział, rodem z Białej Niżniej od Grzybowa, został przez Kurję Biskupią w Tarnowie zamianowany dziekanem dekanatu limanowskiego. Wierne jego owieczki ślą Mu na tej drodze serdecz. ne gratulacje.

SPRAWA WYBORÓW. W żadnym okręgu nie mają wyborcy takiego wy-boru kandydatów na posłów, jak w na-szym 83 okręgu. Mamy księdza i chłopca, szlachcica i nauczyciela, wszyscy znani z pracy społecznej. To też ciekawość zbiera, co zrobią ludowcy, widząc i czu-jąc, że bojkot obecnych wyborów do

ciał ustawodawczych, które mają za da-nie, w myśl orędzia Pana Prezydenta zmienić dotychczasową ordynację wy-borcza, jest bardzo a bardzo grup. Przez bojkot sami pod sobą dolki kopią, za-miać wspinają się wwyż. Na upór jed-nak niema lekarstwa, na głupotę rów-nież.

SPRAWA SKLEPU KÓŁKA ROL-NICZEGO. Nie wiadomo nikomu z ja-kich powodów Zarząd Kółka Rolniczego w Ujanowicach odsprzedał sklep pry-watnej osobie. Przecież sklep świetnie prosperował, był dogodny dla ludności jako znajdujący się w pobliżu kościoła a sklepowa p. Zofia Koconiówna otrzy-mała pochwałę po ostatniej, niedawnej lustracji. Coś to nie jasne!

JÓZEF z K.

Z ziemi limanowskiej

TAJEMNICZE MORDERSTWO. Domownicy zabudowań Stanisława Flor-ka, z gromady Młyńcyska, powiat Li-manowa znaleźli w stajni zwłoki męż-czyzny, jak później stwierdzono, Wale-niego Kądziołki ze Starej Wsi, powiat Limanowa.

Kądziołka został zabity przez nie-znanych sprawców, którzy zwłoki te po zamordowaniu ukryli w wspomnianej stajni.

CZERWONY KUR. W gromadzie Męcina, powiat Limanowa, splonął do-szczętnie dom mieszkalny wraz z zabu-dowaniami gospodarskimi należącymi do Andrzeja Frączka z Męciny. Szkoła wy-rządzona przez pożar wynosi około 5000 zł. Przyczyna pożaru doład nie ustalona.

ODNALEZIENIE ZWŁOK KOBI-E-TY. Na polach gromady Rozłoka, powiat Limanowa odnaleziono zwłoki ta-jemniczo zamordowanej kobiety, w któ-rych następnie rozpoznano osobę, Re-giny Morzywołek z Rozłoki, powiat Li-manowa. Na zwłokach zamordowanej stwierdzono trzy rany kłute na głowie i na prawym ramieniu oraz złamanie le-wej ręki powyżej łokcia.

O dokonanie podejrzany jest mąż pasierbicy zmarłej, Jan Kurzeja z

Rozłoki, który ostatnio żył w wielkiej niezgodzie z teściową na fle majątko-wym.

Brak „Domu Ludowego” w Podegrodziu.

W gromadzie Podegrodzie, siedzibie gminy zbiorowej daje się bardzo dotkli-wie i długo odczuwać brak istnienia Domu Ludowego. Młodzież i starsi za-miać może wagańsania się wieczorami, chętnie spędziliby wieczory wspanie, w świetlicy takiego Domu Ludowego czy społecznego. Tu z gazel, radia, roz-małych odczytów i pogadańek dowie-dzieliby się dużo nowych i pożytecznych rzeczy. Nauczyliby się lepiej uprawiać ziemię, ułatwić sobie pracę i zapozna-li-by się jeszcze z wieloma innymi zagad-nieniami życia.

Zarząd Gminy poczynił odpowie-dnie starania, by taki Dom wybudować w tut. gminie, cóż z tego, kiedy sprawa ta utknęła gdzieś wyżej. Prosimy kom-petentne Władze, by stanowczo dopo-możły gminie czy gromadzie Podegro-dzie do urzeczywistnienia tego czynu.

Wartość turystyczna i let-niskowa Spisza.

Ziemia spisza jest szeroko i po-wszędzie znanym terenem turystyki letniej i zimowej. Obszary Spisza, wcho-dzące w obręb terytorium zamieszkalego przez ludność polską w dzisiejszych granicach Czechosłowacji, — zawierają znaczną część Tatr Wysokich, całe Tatry Bielskie, pasmo Magury Spiskiej, część Pienin i dolinę Popradu wraz ze stokami Oór Lewockich. Kłódkówlak z tych okolic wymienić, natykamy się na odreb-ną, zupełnie charakterystyczną jednostkę, dającą swoiste właściwości i wartości turystyce czy letnikowi.

Tatry Spiskie, to najpiękniejsza oko-lica Tatr Wysokich — to doliny Białej Wody, Jaworowa, Koperzdawki, sieg-a-jące masywów Garlucha, Lodowego,

Łomnicy. To są te najwspanialsze, najpotężniejsze w swym wysokogórskim mającym okolice Tatr Wysokich z ich północnymi stokami, opadającymi ku Polsce i obejmującymi hale, odwiecznie wypasane przez polskich górników oraz tereny turystyczne będące najatrakcyjniejszymi obiektami dla polskich taterników i narciarzy, którzy od lat tam stanowią większość turystów. U stóp Tat Bielskich leżą polskie wsi Zdziar i Lendak, słynne przebogata rodzimą kulturą ludową swych mieszkańców, ich wspaniałymi strojami, interesującymi zwyczajami, oryginalnym zdobnictwem i przemysłem ludowym.

Magóra Spiska, pasmo górskie leżące wśród czysto polskich wsi górskich, to klasyczny teren narciarstwa i turystyki średniogórskiej, wypoczynkowo-turystycznej. U stóp Magóry leży słynny zdroj cieplicowy Druzbaki Górne (własność po dzień hr. Zamojskich), znane dobrze kuracuzkom w Polsce przedrozbiorowej, w której granicach się znajdował Zdrojowisko to, miałyby w Polsce obrzynie wprost widoki rozwojowe. O konieczności połączenia obu rozszerzonych dziś granicą polaci Pienin nie ma co pisać. Naturalny stan obecny przeszkadza czynić jakiegokolwiek racjonalne kroki, w turystycznym wykorzystaniu tych gór, oraz w jednolitym zarządzaniu oboma częściami Pienińskiego Parku Narodowego. Przełom Dunajca w Pieninach nie może być granicą Państwa — Dunajec musi być całkowicie w Polsce, wraz z biegnącą jego prawym brzegiem drogą jezdną, dla celów rozwoju turystyki i zdrojowisk pienińskich, wybudowaną przed wojną przez Galicyjski Wydział Krajowy. W Pieninach leży też zdrojowisko siarczane Śmierdzonka, nie mające w związku ze Słowacją odpowiednich warunków rozwoju i liczące na przyszłość wyłącznie na Polskę.

To samo dotyczy Żegiestowa i innych miejscowości uzdrowiskowych nad Popradem, które duszą się w przełomie Popradu i muszą dostać należne ich rozwojowi przeciwnie brzoję tej rzeki.

Okolice Lubowli, Podolifka, Białej Spiskiej, — to górny bieg rzeki Popradu, raj dla krajoznawców, mogących oglądać stare a znakomicie zachowane od wieków budowle: zamki, kościoły, dwory i t.d. Pod Lubowli mieści się miłe zdrojowisko Kąpiele Lubowelskie, opodal Białej leżą Kąpiele Rajskie. Dalej na południe, koło Kieżmarku leżą Kąpiele Lubickie, zdrojowisko będące własnością polskiej rodziny góralskiej ze Zdziaru.

Spisz północny ma jeszcze dużo lasów i hal, wiele przestrzeni niezabudowanych i olbrzymie możliwości rozwojowe, dzięki swemu piękni i załom klimatowi oraz charakteru fizjograficznego swej ziemi. Ta odwieczna polska wieś, której wody spływają dolinami Dunajca i Popradu ku Polsce, nie może daleć żyć, jak Kopcuzsek traktowana przez Słowaków, lecz winna wrócić do nas, by stać się naturalnym przedłużeniem naszego Podhała, tak bardzo już turystami i letnikami przeludnione. Spisz ma w Polsce — śmiemy twierdzić — warunki rozwoju tak dobre, że stać

się może drugą Szwajcarią. Dla 35-milionów polskiego, żyjącego przeważnie na nizinach, podlaska Ziemia Spiska stanie się wspaniałą atrakcją turystyczną.

Pamiętajmy o pięknym Spiszu, nieśluszenie zapomnianej, starej dzielnicy historycznej Polski, od której rozbioru zaczęły się rozbiory Rzeczypospolitej, a której powrót do Polski stanie się w wynagrodzeniem wielkiej niesprawiedliwości!

KRONIKA

KALENDARZYK

- 24 P. Rafała Arch.
25 W. Krystyna
26 S. Ewarysta
27 K. Sabiny
28 P. Tadeusza
29 S. Narcyza
30 N. Chryst. Króla

Relikwie św. Boboli w St. Sączu. Dnia 11 b. m. przeżył St. Sącz podniosła chwilę. W tym dniu OO. Jezuitów z Nowego Sącza przywieźli relikwie św. Andrzeja Boboli, tj. żebro Świętego w relikwiarzu, umieszczonym w trumienie.

Przed miasto wysłała z parafii procesja z księżmi na czele, oraz szkoły średnie i powszechne z wychowawcami. Relikwie nieśli najpierw księża po czym profesorowie, parafianie, starsi i młodzież szkolna.

W obu kościołach przemówił gorąco O. Bury T. J., proboszcz kościoła kolejowego w Nowym Sączu, po czym podał obecnym relikwie do ucałowania.

Obniżenie przemiału zboża. Ma być sprowadzone obniżenie przemiału zboża z 65 procent do 55 procent, co doprowadzi do większego zbytu zboża. Spowoduje to też, że w sprzedaży pojawią się większe ilości otręb i mąk pastewnych, posłednich. Mieszkańcy miast otrzymają chleb pyłowy lepszy, lecz nieco droższy. Natomiast 95 prochleń razowy pozostanie tak, że najbiedniejsi spożywczy miejscy nie będą poszkodowani.

Odczyt. Dnia 19 bm. odbyło się w lokalu Z. P. O. K. pierwsze powakacyjne zebranie klubowe, na którym wygłosił referat p. Mgr Gerard Kielar na temat: "O ordynacjach wybrzychodach do Izby ustawodawczej". Liczne zebrane członkinie jako też zaproszeni goście z wielkim zainteresowaniem wysłuchali tego aktualnego, pięknie ujętego referatu.

Katastrofalne ceny zboża. Rolnicy skarżą się na katastrofalnie niskie ceny zbóż. Niepomysłnym jest objawem to, że na wsi i w małych miasteczkach kupy płacą o 3 — 4 zł. mniej, niż na giełdzie w wielkich miastach. W latach ubiegłych różnica ta wynosiła najwyższe 2 zł. Przypuszczają ogólnie, że powstała ona na skutek przereczenia opłat przemiałowych, które płacą młynarze — na rolników.

Idealną metodą utrzymania zdrowia jest przede wszystkim zapobiec chorobie, t. zn. czynić wszystko, by w zawrotnym tempie codziennego

życia z jego troskami zachować zdrowie w pełni i wesprzeć organizm. Decydującą rolę odgrywa przy tym normalna przemiana materii, na którą bardzo dodatnio wpływa codzienne spożywanie filizanki dobrej kawy przyrządzonej z właściwą dawką Karo-Franck, nowoczesnej, aromatycznej przyprawy do kawy w kostkach.

Wywóz zboża. Na podstawie umowy polsko-niemieckiej będziemy mieli możliwość wywiezienia do Niemiec 1 miliona 300 tysięcy cenaarów zboża. Włochom mamy sprzedać 200 tysięcy cenaarów.

Zmarł w pociągu. Dnia 11. X. br. o godz. 19:45 dyżurny ruchu z dworca kolejowego w Nowym Sączu zawiadomił że w poc. os. Nr 1225 na stacji Męcina — Marciniów pasażerzy nagle pasażer, którego przywieziono do stacji. Na dworcu stwierdzono, że jest to Jan Giza, 12-letni chłopiec, syn Pawła i Anny Gąsior zam. stałe w gromadzie Zamieście Nr 41, gmina Tymbarok, pow. Limanowa, którego ojciec odwoził poc. do Szpilana jako chorego na wodnistę. Wezwiano na miejsce lekarz Dr Zieliński stwierdził, że zmarły zmarł w czasie ataku na wodnistę. Złwiko odstawiono do kostnicy na cmentarz w Nowym Sączu.

Obwieszczenia licytacyj.

Km. 650-33.

Komornik Sądu Grodzkiego w Limanowej Adam Garczyński mający kancelarię w Limanowej na podstawie art. 602 k.p.c. podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 9 listopada 1938 r. o godzinie 9:30 w Limanowej odbędzie się licytacja ruchomości należących do Lei i Szajki Derschowitów zam. w Limanowej, a mianowicie:

40 kg skóry [podeszwy]; 20 kg. juchtu; 11 m kw. skóry (wierzchy); 10 kg skóry (branze); 10 kg skóry (korki); 20 kg gumy; 1 szafy z miękkiego drzewa, politurowanej; 1 szafy starej z miękkiego drzewa; 1 kubka srebrnego; 1 lustra ściennego; 1 szablon srebrny; oszacowanych na łączną sumę 615 złotych.

Ruchomości powyższe można oglądać w dniu licytacji, w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Limanowa, 19 października 1938

Komornik

Km. 216-37 i łączne

Komornik sądu grodzkiego w Krośnicy nad Dunajcem Mgr Kazimierz Zarnecki mający kancelarię w Krośniczu nad Dunajcem ul. św. Kingi na podstawie art. 622 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 18. listopada 1938 roku o godz. 10-tej w Ochotnicy Dolnej Nr 1 odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości należących do Romans, Heleny i Marii Kędziarskich składających się z urządzenia domowego, inwentarza żywego i martwego oraz biżuterii oszacowanych na łączną sumę złotych 1.700. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Krościenko, 15. października 1938.

Komornik

OBWIESZCZENIA LICYTACYJ.

II Km. 1135/38.

Komornik Sądu Grodzkiego w N. Sączu rewiru II-go Kazimierz Porzycki mający kancelarię w Nowym Sączu ul. Jagiellońska 44 na podstawie art. k. p. c. 602 podaje do publicznej wiadomości, że dnia 10 listopada 1938 r. o godzinie 10:30 w Chelmcu Polskim odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Antoniego Potoczka składających się z: maszyny do szycia, szafa dębowa, psycha, dywanik, szafka nocne, zegar, stół dębowy, buhaj, świnnia, młocarnia, 10 kop żyta, i 10 kop pszenicy oszacowanych na łączną sumę zł. 920.—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

N. Sącz, dn. 26 września 1938.

Komornik.

II Km. 892/38.

Komornik Sądu Grodzkiego w Wadowicach rewiru II Adam Pochłopięć na podstawie art. 602 kpc. podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 31 października 1938 roku o godzinie 9-jej w PóWisiu odbędzie się 1 licytacja nieruchomości należących do Franciszka Czechowicza składających się z wózka lekkiego, 25 desek grubych 5/4 cala a długich 5 mtr., konia i żróbka czerw., 7 prosiąt małych, 1-go prosięcia większego, świni dużej z czarną plamą oszacowanych na łączną sumę 525 zł. zajętych na rzecz Jana Kwiatkowskiego w Krakowie.

Ruchomości powyższe można oglądać w dniu licytacji, w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Wadowice, dnia 12 paźdź. 1938.

Komornik.

II Km. 300/38

Komornik Sądu Grodzkiego w Zakopanem rewiru II-go Jerzy Piotr Wajsy mający kancelarię w Zakopanem ulica Orkana na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 30 listopada 1938 o godz. 10 w sali rozpraw Sądu Grodzkiego w Zakopanem odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należące do dzielniczki Karoliny z Wachsbergerów 1-o Braunowej 2-o Singerowej nieruchomości lwh. 6863 ks. gr. gm. kat. Zakopane obj. Realność ta składa się z pbud. lkat. 1288 o powierzchni 623 m², położona jest w Zakopanem przy ul. Kościelnej. Na realności znajduje się dom mieszkalny drewniany, dwie szopy, piwnica i śmietnik wszystko opisane szczegółowo w protokole opisu i oszacowania z dnia 17 maja 1938 r. Realność jest ogrodzona. Realność ma urzędową księgę gruntową w Urzędzie Ksiąg Gruntowych przy Sądzie Grodzkim w Zakopanem.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł. 8.540, cena zaś wywołania wynosi zł. 6.405.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękomię w wysokości zł. 854 oraz przedłożyć zezwolenie U-

PIĘKNO PODHALA

Zdjęcie przedstawia piękny Zamek królewski w Nowym Sączu

rządu Wojewódzkiego w Krakowie na nabycie tej realności.

Rękomię należy złożyć w gotówkę albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucji, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile w dodatkowym publicznym obwieszczeniu nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przesądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji, że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-jej do 18-jej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w sądzie grodzkim w Zakopanem, ulica Nowotaraska.

Zakopane, dnia 11 paźdź. 1938.

Komornik: Jerzy Piotr Wajsy.

I. Km. 1419/37. Komornik Sądu Grodzkiego w Nowym Sączu rewiru I-go Józef Maresz mający kancelarię w Nowym Sączu, ul. Lwowska nr 15 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 2 listopada 1938 r. o godz. 10-jej w Nowym Sączu ulica Matejki nr 45 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Mieczysława Janusza składających się z 1 motocykla marki N. S. U. oszacowanych na łączną sumę zł. 1050.—

Ruchomości można ogądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Nowy Sącz, dnia 17 paźdź. 1938.

Komornik.

II Km. 1177/38

Komornik Sądu Grodzkiego w Nowym Sączu rewiru II mający kancelarię

w Nowym Sączu, ul. Jagiellońska 44 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 10-go listopada 1938 o godz. 11 w Chelmcu Polskim odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości należących do Piotra Majchra składających się z 30 kop żyta, 1 krowy, 1 bujka i 20 kop pszenicy oszacowanych na łączną sumę zł 980.—

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

N. Sącz, dnia 26 września 1931.

Komornik.

II Km. 610/38 E. 131/38.

Pol. ks. pien. 1555.

Strona zobowiązana: Florentyna Klepaczewska dział, przez kuratora Tadeusza Huberta adwokata w Zakopanem.

Komornik Sądu Grodzkiego w Zakopanem, ul. Orkana ogłasza Edykt Relicytacyjny oraz wezwanie do zgłoszenia wierzytelności. — Na wniosek strony egzekwującej Henryki Dzierża w Krakowie odbędzie się dnia 30 listopada 1938 o godzinie 10-jej w sali rozpraw Sądu Grodzkiego w Zakopanem, na zasadzie uchwały sądu grodzkiego w Zakopanem z dnia 16 VIII 1938 i zatwierdzonych warunków licytacyjnych przymusowa sprzedaż realności ks. gr. Zakopane whl. 7770. Realność składa się z pbud. lkat. 9717/71, stanowiącej plac nieogrodzony położonej w Zakopanem przy nieuregulowanej ulicy zwanej „pod Okopą” biegnącej między ulicą Piłsudskiego a ulicą Grunwaldzką — o powierzchni 874 m². Wartość szacunkowa zł. 7.866, najniższa oferta 3.933 zł., wadium zł. 786.60.

Do realności whl. 7770 ks. gr. gm. kat. Zakopane należą następujące przyłączenia: służebność przechoodu i przechoodu i przegonoz oraz przejazdu podniwo-wschodnią granicą pgr. lkat. 9798/63 i 9717/47 (połączenie z ulicy Grunwaldzką).

Uwaga: Oferent biorący udział w licytacji winien posiadać zezwolenie Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie na nabycie realności.

Zakopane, dnia 12 paźdź. 1938

Komornik Jerzy Piotr Wajsy.